

Brüsszel, 2022.11.9.
COM(2022) 595 final

2022/0369 (APP)

Javaslat

A TANÁCS RENDELETE

a 2021–2027-es időszakra vonatkozó többéves pénzügyi keretről szóló, 2020. december 17-i (EU, Euratom) 2020/2093 tanácsi rendelet módosításáról

INDOKOLÁS

1. A JAVASLAT HÁTTERE

• A javaslat indokai és céljai

Az (EU, Euratom) 2020/2093 rendelet¹ módosítására irányuló jelen javaslat az Ukrajna támogatását célzó eszköz létrehozásáról szóló rendeletjavaslattal² és az (EU, Euratom) 2018/1046 rendeletnek³ a diverzifikált finanszírozási stratégia mint általános hitelfelvételi módszer bevezetése tekintetében történő módosítására irányuló javaslattal együtt kerül előterjesztésre.

Az Ukrajna elleni indokolatlan orosz inváziót követően az Unió jelentős támogatást biztosított Ukrajna ellenálló képességének megerősítéséhez, humanitárius segítséget nyújtott, valamint katonai és egyéb támogatást bocsátott rendelkezésre. Ukrajnának további segítségre lesz szüksége az állam működésének fenntartásához.

Az Unió által Ukrajnának eddig nyújtott makroszintű pénzügyi támogatás nagyvonalú és hatékony volt, ám eseti alapon szerveződött, egyszerre csak néhány hónapra terjedt ki, finanszírozási fordulóit pedig jelentős tartalékfeltöltést az uniós költségvetésből származó jelentős tartalékfeltöltést, valamint nemzeti garanciák igénybevételét tették szükségessé. Az Ukrajnának nyújtott makroszintű pénzügyi támogatással (MFA) kapcsolatos tapasztalatok rávilágítottak arra, hogy az új hitelprogramok a 2021–2027-es időszakra vonatkozó többéves pénzügyi keret felső határain belül csak korlátozottan finanszírozhatók. A költségvetési forrásokat kiegészítő tagállami garanciák igénybevétele számos operatív és pénzügyi hátránnyal járt. Az Ukrajnának nyújtott közelmúltbeli MFA-hitelek esetében előírás szerint alkalmazott széttagolt megközelítés a jelenlegi helyzet fényében már nem fenntartható. Az uniós költségvetést olyan strukturált megoldással kell kiegészíteni, amely biztosítja Ukrajna folyamatos pénzügyi támogatását.

Az (EU, Euratom) 2020/2093 rendelet módosítása ki fogja terjeszteni a tagállamoknak nyújtott hitelekre jelenleg alkalmazott költségvetési fedezetet a 2023-ban és 2024-ben Ukrajnának nyújtott hitelekre is, vagyis azokra a pénzügyi támogatásokra, amelyek vonatkozásában az említett években fogadják el a folyósítást engedélyező határozatot. Ennek megfelelően, ha az Uniónak uniós költségvetési forrásból kell teljesítenie visszafizetési kötelezettségeket – abban az esetben, ha egy kedvezményezett állam (azaz egy tagállam vagy a 2023-ban és 2024-ben rendelkezésre álló pénzügyi támogatás tekintetében Ukrajna) nem teljesíti az esedékes kifizetést –, a szükséges összegeket a többéves pénzügyi keret felső határait meghaladóan, a saját források felső határáig (az úgynevezett „mozgástérből”) biztosítaná az Unió.

¹ A Tanács (EU, Euratom) 2020/2093 rendelete (2020. december 17.) a 2021–2027-es időszakra vonatkozó többéves pénzügyi keretről (HL L 433I., 2020.12.22., 11. o.).

² Az Ukrajna 2023. évi támogatását célzó eszköz (makroszintű pénzügyi támogatás plusz) létrehozásáról szóló javaslat, COM(2022)597.

³ Az Európai Parlament és a Tanács (EU, Euratom) 2018/1046 rendelete (2018. július 18.) az Unió általános költségvetésére alkalmazandó pénzügyi szabályokról, az 1296/2013/EU, az 1301/2013/EU, az 1303/2013/EU, az 1304/2013/EU, az 1309/2013/EU, az 1316/2013/EU, a 223/2014/EU és a 283/2014/EU rendelet és az 541/2014/EU határozat módosításáról, valamint a 966/2012/EU, Euratom rendelet hatályon kívül helyezéséről (HL L 193., 2018.7.30., 1. o.).

Az (EU, Euratom) 2018/1046 rendelet kapcsolódó módosítása előírja, hogy a hitelfelvétel diverzifikált finanszírozási stratégia alapján történjék. A diverzifikált finanszírozási stratégiának köszönhetően bármely esetlegesen felmerülő átmeneti készpénzhiány orvosolható lenne a konstrukció részét képező likviditási keret igénybevitelével. Ezáltal a diverzifikált finanszírozási stratégia, továbbá az Ukrajna számára 2023-ban és 2024-ben pénzügyi támogatás céljából nyújtott hitelek költségvetési fedezeti mechanizmusának és a tagállamok számára a többéves pénzügyi keretről szóló rendeletben biztosított fedezeti rendszernek az összehangolása szilárd, rugalmas és hatékony keretet biztosít az Ukrajnának nyújtandó pénzügyi támogatáshoz. A két módosítás strukturált finanszírozási megoldást kínálna az Ukrajna támogatását célzó eszköz létrehozásáról szóló rendeletben javasolt, Ukrajnának biztosítandó uniós támogatás folytatására.

A mozgástérből származó költségvetési fedezet csak az Ukrajnának nyújtott, 2023-ban és 2024-ben rendelkezésre álló és a költségvetési rendelet 220. cikkének (1) bekezdésével összhangban engedélyezett új pénzügyi támogatásokra lenne alkalmazandó.

Az Ukrajnának nyújtott gyors és hatékony támogatás érdekében a Bizottság azt javasolja, hogy az (EU, Euratom) 2020/2093 rendelet célzott módosítására irányuló jelen konkrét javaslatot a 2021. december 22-i javaslattól (COM(2021)569) különálló javaslatként kezeljék.

2. A JAVASLAT JOGI ELEMEI

• Jogonalap

A többéves pénzügyi keret elfogadásának jogalapját az EUMSZ 312. cikke képezi.

• Szubszidiaritás (nem kizárólagos hatáskör esetén)

A kezdeményezés olyan szakpolitikai területhez tartozik, ahol az EU kizárólagos hatáskörrel rendelkezik (az EUMSZ 312. cikkének értelmében). A szubszidiaritás elve ezért nem alkalmazandó.

• Arányosság

A módosítások arányosak azzal, hogy sürgősen létre kell hozni az Ukrajna támogatását célzó eszközt, amely csak azt követően hajtható végre, hogy a tagállamoknak nyújtott hitelek jelenleg alkalmazott, a többéves pénzügyi keret felső határait meghaladó, a saját források felső határáig nyújtott költségvetési fedezetet kiterjesztik Ukrajnára a 2023-ban és 2024-ben rendelkezésre álló pénzügyi támogatások vonatkozásában.

• A javaslat egyes rendelkezéseinek részletes magyarázata

Az (EU, Euratom) 2020/2093 rendelet 2. cikke (3) bekezdésének jelenlegi rendelkezései értelmében abban az esetben, ha az Unió nem kapja meg időben a kedvezményezett tagállamtól az esedékes kifizetést, a hitelfelvételi és hitelnyújtási műveletek keretében az Unió visszafizetési kötelezettségeinek teljesítéséhez szükséges összegeket a többéves pénzügyi keret felső határait meghaladóan kell biztosítani (a tagállamoknak nyújtott pénzügyi támogatásnyújtásra szolgáló biztosíték felszabadítása). Ezt a rendelkezést először a 2014–

2020-as időszakra vonatkozó többéves pénzügyi keretről szóló 1311/2013/EU tanácsi rendelet⁴ 3. cikkének (2) bekezdése vezette be.

Az összeg felszabadítása nem eredményezheti a saját források felső határának túllépését. Az a rendelkezés tehát, amely a mozgástérből biztosított költségvetési fedezetet kiterjeszti az Ukrajnának nyújtott pénzügyi támogatás garanciájára, összeegyeztethető az EUMSZ 312. cikkének (1) és (3) bekezdésével, amely szerint a többéves pénzügyi keret „biztosítja, hogy az Unió kiadásai rendezett módon, saját forrásai határain belül alakuljanak”, és „meghatároz minden, az éves költségvetési eljárás zavartalan lefolytatásához szükséges egyéb rendelkezést”.

3. KÖLTSÉGVETÉSI VONZATOK

Ez a javaslat lehetővé teszi a többéves pénzügyi keret felső határain belüli költségvetési források hatékonyabb felhasználását azáltal, hogy a többéves pénzügyi keret mozgástérből a tagállamoknak nyújtott pénzügyi támogatás esetében biztosított garancia lehetőségét kiterjeszti Ukrajnára a 2023-ban és 2024-ben rendelkezésre álló pénzügyi támogatások vonatkozásában. A garancia a többéves pénzügyi keret felső határait meghaladó igénybevételének lehetősége a hatékony és eredményes pénzgazdálkodás elvével összhangban biztosítja az Ukrajna számára 2023-ban és 2024-ben rendelkezésre álló pénzügyi támogatások teljes körű fedezését. A javaslat nincs hatással a 2021–2027-es időszakra vonatkozó többéves pénzügyi keret kiadásaira.

⁴ A Tanács 1311/2013/EU, Euratom rendelete (2013. december 2.) a 2014–2020-as időszakra vonatkozó többéves pénzügyi keretről (HL L 347., 2013.12.20., 884. o.).

Javaslat

A TANÁCS RENDELETE**a 2021–2027-es időszakra vonatkozó többéves pénzügyi keretről szóló, 2020. december 17-i (EU, Euratom) 2020/2093 tanácsi rendelet módosításáról**

AZ EURÓPAI UNIÓ TANÁCSA,

tekintettel az Európai Unió működéséről szóló szerződésre és különösen annak 312. cikkére,
tekintettel az Európai Atomenergia-közösséget létrehozó szerződésre és különösen annak 106a. cikkére,

tekintettel az Európai Bizottság javaslatára,

tekintettel az Európai Parlament egyetértésére⁵,

a jogalkotási aktus tervezete nemzeti parlamenteknek való megküldését követően,

különleges jogalkotási eljárás keretében,

mivel:

- (1) Az Unió számos pénzügyi intézkedéssel támogatja Ukrajnát Oroszország indokolatlan agresszióját követően. A támogatásokat eddig eseti alapon, korlátozott időtartamra nyújtották, és azokhoz jelentős tartalékfeltöltést kellett végrehajtani az uniós költségvetésből, valamint nemzeti garanciákat kellett igénybe venni.
- (2) Ukrajnának további segítségre lesz szüksége az állam működésének fenntartásához. Az Uniónak más nemzetközi partnerekkel együtt hozzá kell járulnia e sürgős szükségletek kielégítéséhez. E célból az Unió az (EU) [XXX] európai parlamenti és tanácsi rendelet⁶ keretében új eszköz elfogadásáról döntött. Az említett eszközzel összhangban a tervezett pénzügyi támogatás jelentős részét hitelek formájában kell nyújtani.
- (3) A fokozott külső instabilitás közepette Ukrajna folyamatos pénzügyi támogatása érdekében helyénvaló strukturált finanszírozási megoldást biztosítani a 2023-as és 2024-es évre.
- (4) Helyénvaló ezért lehetővé tenni az Unió számára, hogy fenntartható és megbízható módon biztosítsa a szükséges költségvetési forrásokat. Ennek érdekében az uniós költségvetési garancia formájában meglévő mechanizmust ki kell terjeszteni az Ukrajna számára 2023-ban és 2024-ben rendelkezésre álló pénzügyi támogatásra. E mechanizmusnak lehetővé kell tennie az Unió hitelfelvételi és hitelnyújtási műveletek keretében fennálló visszafizetési kötelezettségeinek teljesítéséhez szükséges pénzügyi kötelezettségösszegek akár 100 %-ának felszabadítását abban az esetben, ha az Unió nem kapja meg időben a kedvezményezett országtól az esedékes kifizetést.

⁵ HL C [...], [...], [...]. o.

⁶ HL [...], [...], [...]. o.

- (5) Lehetővé kell tenni, hogy a szükséges előirányzatokat az uniós költségvetésben a többéves pénzügyi keret felső határait meghaladóan lehessen igénybe venni az Ukrajna számára 2023-ban és 2024-ben rendelkezésre álló pénzügyi támogatás vonatkozásában csakúgy, mint a tagállamok esetében. Ez a lehetőség nem érinti a saját forrásokra vonatkozóan az (EU, Euratom) 2020/2053 tanácsi határozat⁷ 3. cikkének (1) bekezdésében meghatározott felső határ tiszteletben tartására vonatkozó kötelezettséget.
- (6) Ezt a rendeletet csak az Ukrajna számára 2023-ban és 2024-ben rendelkezésre álló pénzügyi támogatási programokra kell alkalmazni.
- (7) Tekintettel az Oroszország által indított indokolatlan támadó háború okozta rendkívüli körülmények miatti sürgető helyzetre, helyénvalónak tűnik kivételt alkalmazni a nemzeti parlamenteknek az Európai Unióban betöltött szerepéről szóló, az Európai Unióról szóló szerződéshez, az Európai Unió működéséről szóló szerződéshez és az Európai Atomenergia-közösséget létrehozó szerződéshez csatolt 1. jegyzőkönyv 4. cikkében előírt, nyolchetes időszak alól.
- (8) Az ukrajnai helyzet sürgősségére tekintettel e rendeletnek sürgősen, az Európai Unió Hivatalos Lapjában való kihirdetését követő napon hatályba kell lépnie.
- (9) Az (EU, Euratom) 2020/2093 rendeletet ezért ennek megfelelően módosítani kell,

ELFOGADTA EZT A RENDELETET:

1. cikk

Az (EU) 2020/2093 rendelet 2. cikkének (3) bekezdése a következő albekezdéssel egészül ki:

„Amennyiben fel kell szabadítani a költségvetési rendelet 220. cikkének (1) bekezdésével összhangban engedélyezett, Ukrajnának való, 2023-ban és 2024-ben rendelkezésre álló pénzügyi támogatásnyújtásra szolgáló biztosítékokat, a szükséges összeget az MFF-ben rögzített felső határokat meghaladóan kell biztosítani.”

2. cikk

Ez a rendelet az *Európai Unió Hivatalos Lapjában* való kihirdetését követő napon lép hatályba.

Ez a rendelet teljes egészében kötelező és közvetlenül alkalmazandó valamennyi tagállamban.

Kelt Brüsszelben, -án/-én.

*a Tanács részéről
az elnök*

⁷ A Tanács (EU, Euratom) 2020/2053 határozata (2020. december 14.) az Európai Unió saját forrásainak rendszeréről és a 2014/335/EU, Euratom határozat hatályon kívül helyezéséről (HL L 424., 2020.12.15., 1. o.).